

Előfizetési árak:	
Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy órára	1 „
— Egyes szám 4 kr. —	

Kiadóhivatal:
Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Uri-utca 276. sz.,
hová az előfizetések és a lap
szétküldésére vonatkozó felszo-
lamlások intézendők.

TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi Iroda:
Nagy-Becskek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét, illető
minden közlemény intézendő.

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik mindennap,
vasár- és ünnepnapok
kivételeivel.

Küzdelem a magyarságot.

Nagybecskerek, február 23.

A művelt nyugatot mozgó nagy eszmeáramlatok hozzánk csak későn és gyöngye hullámveréssel szoktak eljutni, kifáradva, — mire ideérnek.

Csak a mi századunk vezető eszméje jutott el hozzánk idején s érvényesült talán nagyobb hatalommal, mint bárhol egyebütt. A nemzetiségi szellem él s uralkodik nálunk évtizedek óta Urrá lett a virágzás korában nagyszerti irodalmunkon, politikai életünkön, társadalmi intézményeinken. Majd egyes rajongók lelkében szovinizmussá lett, türelmetlen, követelő, hangos hazaszeretetté, — mely meg akar égetni mindent, ami nem magyar.

A sovinizmus uralma még egyre tart. Naponta olvashatunk lángoló vezércikket, jajveszékli sirámokat a romlott magyarság állapotáról, a veszendő nemzetiség megmentéséről. Érzékenyebbek vagyunk e pontban mint voltunk valaha és ősi tunyáságunkról megfeledkezve már külföldön is utána nézünk, hogy a való színében lássanak bennünket mindkét oldalunkról; lássák, hogy független nemzet vagyunk és viszont mások elnyomói se akarunk lenni.

A sajtó agitáló ereje, a közvéleményre gyakorolt, napról-napra növekedő hatása fölrázta szendérgéséből még a legmélyebben alvót is; a közművelődési egyesületek, a magyarosodást jutalmazó pályadíjak nagyrészt az ő tevékenységének köszönhetők. A sajtó egy része kiméltlenül, sőt szenvedélyvel támadott mindenkit, kinek kezében a magyarság érdekeit nem érezte elég biztosnak.

Felette hosszadalmas volna, ha itt a

sajtónak e téren szerzett érdemeit akar-nók bonczolgatni; hisz mindenki látja e téren mi történt; egyedül neki köszönhető.

Az irodalomnak magának e nemes föladat megoldásában nagyon silány szerep jutott a legújabb időben. Természetesen volt olyan idő, amikor az irodalom maga adta meg a kornak nemzeti jellegét. A dicső romanticizmus keltette nemzeti tudatára Magyarországot; Petőfi lángoló fajszeretete kísérte szabadságáért vívott isteni küzdelmébe; Arany borongó bánata, Tompa sajtó fájdalma, Jókai reménykedő meseszöveg művészetete tartotta fenn a lelket az elnyomatás éveiben. De az alkotmány helyreállítása után hirtelen, csaknem minden átmenet nélkül szakadt el a kapocs irodalom és nemzeti érzés közt. Arany már fájjon panaszkodik „Kozmopolitika költészet” című versében, hogy a fiatalok a világ minden tájáról hoznak ihletet, tárgyat, formát, csak a hazát vetik meg.

S a haladás e lejtőn igen gyors, rohamos volt. Az irodalom mai állapotjában — kevés kivétellel — egészen megszűnt magyar lenni; világpolgár lett s egyértelműnek véli a kozmopolitizmust az európai nivóval s az erős magyarságot a műveletlenséggel. S új aethetikusaink, kritikusaik nagy képpel és igen sok francia szó elegyítésével hirdetik, hogy ez az ideális állapot.

Pedig ha megszüntünk magyarok lenni, a nagyvilág népei beolvastanak. Azért ha nemzet akarunk maradni, mindvégig magyaroknak kell maradnunk.

A „TORONTÁL” TÁRCZÁJA.

Farsang száz év előtt Torontálban.

— A „Torontál” eredeti tárczája. —

Ha tanulmányozzuk Torontál megye száz év előtti múltját, szembeötlő, hogy annak közszelleme és társadalmi élete az akkori országos közszellemtől mennyire elütött volt. Annak okát mindenesetre az akkor tájban lefolyt telepítési s kevert elemekből álló népességi viszonyokban kell keresnünk.

A nemesi társadalom élénksége kiálló el-lentéte volt a polgári osztály sivár társadalmi életének. A magyar elem, mely ekkor igen kevés számban lakta Torontál virányait, szegény, szellemes életet élt. A német elemnek már inkább módjában állott mulatni, mert a kincstári birtokokon jó módban élhettek. A szerbek a maihoz hasonló patriárhális életmódja azóta mit sem változott.

A magyarság fiatalja nagyrészt földesurak udvarában szolgált; érzelmei és kedély nyilvánulásaiknak az akkori erős függő viszonyuknál fogva sem adhattak kifejezést. Lakodalmi s családi mulatságai is csendesek lehettek.

Szegény nép azt is csendben végzi.

Különben is, akkor a társadalmi rend alap-ját az erős vallásos és erkölcsös élet jellem-zte, vasár- és ünnepnapokat a családban kellett tölteniök a fiataloknak. Szigoruan elítélték azon

fiatal leányt, asszonyt vagy legényt, ki az anya-szentegyház első parancsának eleget nem tett.

Piaczi, vásári és egyéb nyilvános élet va-sár- és ünnepnapokon tiltva volt, boltok, koc-smák bezárvák.

Nyilvános mulatságokat csak a farsangi időben volt szabad rendezni, de úgy ekkor, mint egyébkor is, szigorú felügyelettel mérsékelte a megyei törvényhatóság a kicsapongásokat. A berugás, csendháborítás, a költséges dob-zódás, a garázdálkodás és botrányos illetlenség tömlőcczel, sőt kemény testi fenytéssel büntetett. Bizony akkor a féjkek nem olyan könnyen rugtak ki a hámból!

Farsangi időben parasztnak késsel, bottal s más ütő, szuró eszközzel járni szintén tiltva volt. Az u. n. „Blau Montag,” melyet az iparos ifjúság már akkor is szeretett tartani s ami gyakori kihágásokra adott alkalmat, 1775-ben szabályoztatott, még pedig akképen, hogyha a meiszter ur csinált spektakulumot, 16 botot kapott, ha pedig ilyen excessusokat kedvelő legényt fogadott műhelyébe, 6 botot kellett ki-állania.

Feltehető, hogy nem is volt akkor annyi hősszerű alakokat majmoló s utcahosszat óbégató szabó és borbélylegény; de viszont, hősnő sem találkozott oly nagy számmal, mert bizony akkor hamar vége szakadt a kapuaji idylleknek. Hajdiszétől megfosztva, pellengérré állították a kikapós nőszemély s keble hullámzó érzelmei hevét a börtön hűsítette le.

Városi közgyűlés.

Nagybecskerek, február 23.

Nagybecskerek képviselőtestülete, mint már tegnap említettük, e hónap 25-én, hétfőn délután három órakor rendes havi közgyűlést tartja. A közgyűlésen az alábbi tárgysorozat nyer elhatározást:

1. Torontál vármegye törvényhatósági bizottságának mult évi 1638. sz. közgyűlési határozata a városi rendőrszolgálati szabályrendelet tárgyában.
2. Ugyanannak mult évi 1637. sz. közgyűlési határozata a városi piaci és forgalmi szabályrendelet tárgyában.
3. Ugyanannak folyó évi 88 sz. határozata a városnak abbéli kérvényére, hogy városunkat szünügyi célokra évi 1000 fittal segítse.
4. Torontál vármegye alispánjának folyó évi 3684. sz. határozata a virilisták névjegyzéke tárgyában.
5. Torontál vármegye alispánja folyó évi 2452. sz. a. kelt rendeletével közli a m. kir. kereskedelemügyi miniszteriumnak 95855/94. sz. leiratát az itteni szünnyeggyár segélyezése tárgyában. — Ezzel kapcsolatosan a helybeli szünnyeggyár részvénytársaság hasonlóelmű kérvénye.
6. A városi tanács mult évi 543. sz. véleményes javaslata kapcsolatában beterjeszti a módosított bérkocsi szabályrendeletet.
7. A városi polgármesteri hivatal jelentése, melylyel a mult évi december 31-én e pénzügyi bizottság által megejtett pénzügyi rovarcsolárról szóló leletet beterjeszti.
8. Városi ügyész hivatalos jelentése a Gold Zsigmond és társa temesvári utcabéli lakosok által a Begapart tulajdonjoga iránt a város ellen folytatott perek befejezéséről.
9. Rendőrkapitány előterjesztése a loállandó őrszeirása és osztályozása körül eljáró bizottságba két bizalmi férfi kirendelése iránt.
10. A nagybecskereki takarékszövetkezet mint részvénytársaság átiratát, melynek kapcsolatában 50 frt adományt tesz a főgymnasium alap javára.
11. A városi adóvégrehajtási osztály előterjesztése két állandó becsús felfogadása iránt.

Az uri közönség azonban akkor is áldozott Carneval ő fenségének. Különösen híresek valának a nagybecskereki, módosi, szentmiklósi és becsői bálók.

A becskereki mulatságokat a Begaparti kamarális „vendégszálló”-ban tartották és pedig viaszgyertya világítás mellett. Nagy fényűzéssel s az akkori francia divat szerint parókásan, zöld kabátban, csattos cipő és harisnyában jelentek meg a torontáli gigerlik. A hölgyek pedig:

„Skarlát, gránát, aranyláncok,
Selyem czifra öltözetek,
Drága gyöngyök s fényes kövek
Függőkkel ékesen.”

Annyi bizonyos, hogy elegáns ruhakészleteket Bécsből, Párizsból hozatta a torontáli előkelő hölgyvilág; csak a közönségesebbeket Pestről, Aradról és Temesvárról.

Nemzeti viseletet hordani, — pedig a mult század utólján festői szép magyar viselet volt, — abban az időben csak a megyei kongregációk, tisztújítások, vagy országos jellegű ünnepélyeken szoktak.

A toborzó, a palotás és körmagyar mellett a francia és német körtánczok is divatoztak. Hanem mindezeket nagy szabatos-sággal, negédes léptekkel s fejvételéssel tánczolták.

Jó cigányt Szegedről, Kecskemétről sőt Pestről hozattak, vagy pedig a gyarló schlezvig-

12. Herr Ödön főgymn. tanár kérvénye két havi előleg engedélyezése iránt.

13. Dimitrievics György tanácsnok kérvénye nyugdíjaztatása iránt.

14. A muzslyai telep előjáróságának kérvénye a község ház felépítése iránt.

15. Hivatalos jelentés az új főgymn. épület berendezése tárgyában megtartott árlejtés eredményéről.

16. A városi tanács hivatalos előterjesztése a beszerzett kutya ketreczek számára szükséges szin felállítására iránt.

17. Az állandó építési bizottság folyó évi 2. sz. véleményes javaslata Hornung és Hoff által letett bánatpénz kiutalványozása iránt.

18. Ugyanannak folyó évi 9. sz. véleményes javaslata a Leth Fülöp által az aradaczi orompó őrház és őrmesteri lak felépítése körül kiérdemelt kereseti összeg kiutalványozása iránt.

19. Ugyanannak véleményes javaslata a Delfel Károly vállalkozó által felépített menes istálló után kiérdemelt kereseti összeg kiutalványozása iránt.

20. Ugyanannak folyó évi 4. sz. véleményes javaslata a gymnasium épület helyreállítása körül Turna Ferencz mázoló mester által kiérdemelt kereseti összeg kiutalványozása iránt.

21. A városi rendőrkapitányság hivatalos jelentése a folyó évben szállított téli ruhaneműek tárgyában.

22. Perger Nándor városi számtiszt kérvénye tisztii ovadékanak kiutalványozása iránt.

23. Öv. Tyirity Draga kérvénye, elhalt férje volt városi rendőrlégeny utáni halotti negyed kiutalványozása iránt.

24. A városi tanács véleményes javaslata Szimits Sandor szerb-eleméri lakos kérvényére községi pótdadó leírása iránt.

25. Csikvármegye alispánjának átirata, a csik-somlyói gymnasium mellett felállítandó internatus segélyezése tárgyában.

26. Szolnok-Doboka vármegye alispánjának átirata a réva-kolostori tűzkárosultak segélyezése tárgyában.

27. A közegészségügyi bizottság véleményes javaslata hivatalos helyiség berendezése iránt a városi főorvos számára.

28. A városi polgármester betérjeszté Dr. Haidegger Lipót, a nagybecskereki szőnyeggyár és Dr. Orsó Mátyás által felállított vízművek tárgyában hozott alispáni határozatokat.

29. Torontál vármegye alispánjának mult évi 51151. sz. a. kelt rendelete, melylyel a m. kir. belügyminiszteriumnak mult évi 99588. sz. határozata Baaden Károly népiskolai igazgató kérvénye tárgyában a várossal közöltetik.

30. A netán még beérkező tárgyak.

holsteini eredetű s „Oh, du mein liebes, schönes Land“ nótát rikoltgató német fuvósokkal kellett beérniök. Czigány banda abban az időben még igen kevés volt. Egyes kiválóbb muzsikusok uri házakban konvenczióra tartattak ugyan, de csak mint szóló-hegedűsök. Feltehető, hogy a fuvó-instrumentumok fülbántó hangzavarja után gyérbrebb hangzott a „hogy volt!“ — mint manapság.

Hanem bizony, a hajnali harangszóra az ave Máriát már otthon kellett a kisasszonyoknak imádkozni a háznépvel, mert a vallásos buzgalom volt akkor legszebb ékessége és erénye a hajadonoknak. Ezt a mamák el nem engedték — de a papák is jól jártak vele: legalább mire ők is hazaértek, készen volt a — korhely-leves.

A krónika ugyan erről hallgat, de feltehető, hogy a torontáli fiatal urak akkor is kivilágos kivirradtig kocczintgattak. Az igazság kedvéért még csak azt kell felemlitenünk, hogy az akkori polgárosult és művelt szokásoknak megfelelően dikciókat mondani szintén szokás volt; sajnos, nem a zengzetes hazai nyelven, hanem deákul, mert akkor magyar nyelven beszélni nyilvános helyeken „alrendü“ szokás volt. A nők meg francziául csevegtek. A magyar nyelv csak e század elején kezdett általánossá válni.

Várkonyi Béla.

HIREK.

Tájékoztató.

Február 21-24. Országos vásár.
Február 23. A lövészeget bálja.
Február 24. A nagybecskereki kaszinó közgyűlése
Február 24. Az iskolagyermekbarát segélyező egyesület közgyűlése.

Február 24. A nagybecskereki betegsegélyező egyesület közgyűlése.

Február 24. A keresk. ifjak egyll. közgyűlése.

Február 25. Városi közgyűlés.

Február 26. A kaszinói dalárda vig. estélye.

Márczius 2. A magyar olvasókör estélye.

Márczius 10. A nagybecskereki szőnyeggyár közgyűlése.

Márczius 10. A délmagyarors. gépgyár r. t. közgyűlése.

Márczius 12. A Szlavianszky-terezett hangverseny a színházban.

Május 16-19. Országos vásár.

A gőzfürdő naponta reggeli 5 órától nyitva van nők részére kedden és pénteken délután.

— **Rekvim.** Hétfőn, e hónap 25-én délelőtt 9 órakor Albrecht főherceg lelküdvét a nagybecskereki róm. kath. piébánia-templomban ünnepélyes gyászmise lesz, amelyet a gyengélkedő Schaeffer Antal pápai prelatus megbízásából Wagner hitoktató mond.

— **Véglegesítések.** Torontál vármegye főispánja Krummenacker Ferencz h. m. árvaszéki számvevő, Boróczy Dezső h. m. második könyvvezetőt és Blazsóvátz János h. m. számgyakornokot véglegesítette.

— **Országos vásár.** Nem nagyon biztató auspiciumok mellett indult meg az utolsó teli nagyvásár. A baromvásárra igen csekély volt a felhajtás s a vételkedv is csak mérsékelten fejlődött. A vásárt csak nagyon kevesen látogattak, az üzleti élet meg ezekhez képest alig mutat valamelyes fellendülést.

— **Az ügyvédi kamarából.** A szegedi ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy Jankovits Pál módosi ügyvéd elhalálása folytán a kamara lajstromából töröltetett. Irodájára gondnokul Ernst Lajos dr. módosi ügyvéd rendeltetett ki. Katona Antal törökkanizsai ügyvéd az ügyvédség gyakorlatától folyó évi február 24-től kezdődőleg négy havi időtartamra felfüggesztetett; irodájára gondnokul Burger István t. kanizsai ügyvéd rendeltetett ki.

— **Elhalasztott esküdtzéki tárgyalás.** Szegedről írják: Dimitrievits Szvetozar dr.-nak Jovánovits P. Szerben elleni sajtóperében február 25-ik napjára volt kitűzve az esküdtzéki tárgyalás. A panaszolt szörégi szerb lelkész betegsége miatt el kellett halasztani ezt a tárgyalást, bárha már az esküdttek is, a tanúk is mind meg vannak idézve a törvényszék elé. Az újabb határidőt április 10-ikére tűzte ki a törvényszék.

— **Észak csalogány hármasa.** Ezzel a poetikus jelzővel illeti Hanslick Ede, a bécsi Neue Freie Presse hírneves zenekritikusa magasztaló elismerés hangján tartott kritikájában a Slaviansky tereztet, amelynek városunkban való felléptét a napokban jeleztük volt. A hangverseny iránt, amely márczius hó 12-én megy végbe a városi színházban, máris óriási érdeklődés mutatkozik, amely különösen a már régebről ismert szép Nadina iránt mutatkozik legélénkebben, de a melyre a másik két csinos nővér is méltónak fog bizonyulni, mert Olga kontraltja és Helena mezzosopránja szintén egyértelmű elismerésben részesül a kritika részéről. A hangversenyre, amelyre még visszatérünk, Mangold Lipót könyvkereskedésében lehet előjegyezni.

— **Egy takarékpénztár alapítványa.** A nagyszentmiklósi takarékpénztár, mint ottani levelezőnk írja, jövő hónapban ünnepli fennállásának 25 éves jubileumát, mely alkalommal, az igazgatóság határozata szerint, egy nagyobb pénzösszeget osztanak el a szegények között. Továbbá a helybeli polgári fiúiskolában egy alapítványt létesítenek oly szegénysorsú s idegenajku tanulóik jutalmazására, kik a magyar beszéd elsajátításában a legjobb sikert érték el.

— **Egy kórház kibővítése.** A nagyszentmiklósi, gróf Nakó Kálmán orsz. képviselő által létesített és néhai felesége Gyertyánffy Berta nevére keresztelt „Berta“ kórház, írja tudósítónk, miután az a folyton gyarapodó betegeknek szüknek bizonyult, még a nyáron megnagyobbították. E célra Torontál vármegye már régebben 20,000 frtot szavazott meg, miután azonban ez nem elégséges egy pavilionszerű emeletes kórház építésére s a kórháznak semminemű vagyona nincs, a kormánytól reménylik a hiányzó összeget elnyerni.

— **Egy sikerült bál.** Egy zombori ujság a következő bálit tudósítást közli:

Rózsabál volt Paliészon szombaton este a Vermes-féle tó-parti kocsmá helyiségben. A mint értesülünk, nem vertek agyon senkit.

— **Bécsi vendég a színházban.** A városunkban időző német szintársulati művezetője Augustin Leopoldinet, a bécsi Carltheater szubreténekésnöjét vendégszereplésre hívta meg. A művész a napokban küldte meg belegegyezését és azt az értesítést, hogy a jövő hét folyamán érkezik meg. Valószínű, hogy Augustin Leopoldine vendégfelépte szerdán esik meg.

— **Az igazi gyémánt gyűrű.** Gyémánt gyűrű alatt rendszeren egy gyémántkővel, arany karikás gyűrűt szokás érteni, egy Antoine nevű antwerpeni gyémántkőszőrű és ekszerész mindazonáltal ettől eltérően egy olyan gyémánt gyűrűt készített, mely egészen gyémántból való. Ismeretes, hogy mily nehéz és fáradságos munka egy gyémántkőnek kiköszörülése, elgondolható tehát, hogy mily óriási munkába kerülhetett egy ily gyűrűnek kicsi-zolása. A gyűrű, melynek átmérője 18 milliméter, az említett csiszoló három évi szakadatlan munkázkodása közben készült el.

— **A becsületes megtalálók.** Andel Károly hítes becsülmesterhez két parasztasszony állított be egy duplafedű arany nőórával, hogy kieszközöljék tőle az elzalogostásra szükséges becsülmesteret. A becsülmesternek kételyei támadtak az iránt, jogosan jutott az egyszerű két asszony az értékes órához s azért titokban értesítette gyanakodásáról a rendőrséget, mielőtt a becsülmester kiadta volna. A rendőrség előt azután a két asszonyt az órával, hogy az órákat úgy találtak a mult őszel az aradaczi-uton. Tanakodtak, mittevék legyenek az órával, végre elhatározták, hogy várnak egy darabig, talán jelentkezik az óra tulajdonosa. Ahhoz persze, hogy a tulajdonos megtudja órája hollétét, vajmi keveset tett a nagyon becsületes két asszony, nem is esoda tehát, hogy öt hónap alatt senki se jelentkezett náluk. Ekkor azután a két jó asszony azt hitte, hogy eleget tett a becsületes megtalálók számára előirt szabványoknak s elvitáztatlan tulajdonuként kezdték tekinteni a talált órákat. Eddig a két asszony, akit a rendőrség a furcsa találat miatt a törvényszéknek jelentett fel. Az óra egyik fedelében M. I., fölbe meg ótagu korona van véve, remontoir-cylinder szerkezetű s 90823 a száma.

— **A hetvenéves Miletics.** A delvidéken ma ünneplik az egykori nagy agitátornak, Miletics Szvetozarnak 70-ik születésnapját. Mikor Szerbia még nem volt önálló királyság, a szerbek úgy nálunk, mint a szomszédokban erősen mozogódtak egy a török, mint a magyar uralom ellen. Az agitáció szalalt Miletics tartotta a kezében, a ki akkor az ujvideki Zasztavat szerkesztette. Miletics a magyar képviselőházban első képviselője a szerb nemzetiségi pártnak s nagyban csinálta a propagandát. Miletics sajtóvettségért egy évig államfogházban ült, a török-szerb háború idején pedig lazítás és felségseres miatt öt évi börtönrre itétek. Miletics ma csemebeteg, csöndes ember, ünnepléte is egészen csendben megy végbe.

— **Popovics Milan bűnlajstroma.** A bacs tiszamelléki takarékpénztár a mult héten bocsátotta ki az elmúlt évről szóló zármerlegét. Az intézetnel volt betét 884,664 frt 66 kr, ebből visszafizettek 371,494 frt 21 krt; váltókban leszámítottak az 1894. évben 1,327,195 frtot, beveteltek 1,369,441 frtot. Pénztári bevétel volt: 2,125,357 frt 27 kr, kiadás 2,129,015 frt 46 kr. A pénztár összes forgalma: 3,253,413 frt 84 kr; az intézet összes forgalma 1894. évben 652,075 frt 64 kr. — Popovics Milan első kasztolt: 54,877 frt 50 krt, melynek a fődötetere szolgalt 40,000 fitra becült vagyona. Van az intézetnel még kétes követelés, hibás elkönyvelés, amelyeknek a kiderítése még legalább 6 hónapi munkát vesz igénybe.

— **A gainai leányvásár vége.** A gainai leányvásár egyik büszkesége volt Arad-vaarmegyének. Minden esztendő augusztus 18-án megünnepesedett a gainai hegytető, oda ment a nagyhalmági járas minden szemrevéltó román lánnya meg legénye s megtartották a leányvásárt. Abból állott az, hogy a leányok kiraktak minden ruhájukat, dragaságukat, penzüket s szerencsikát l piros rózsákat festve halvány arcaikra, maguk is oda állottak a hozomány mellé: had jöjjön az a legény, a kit a teremő nekik rendelt. És csakugyan jött is a sok legény; a leányok egy részét kiválogatták s akinek nem jutott párja, az szegyenkezve ment haza s várt a következő esztendőig, amikor aztán újra kiállott a vásárra, hátha mostragyogóbb a szeme, pirosabb az arca

s elviszi valamelyik legény. Mikor aztán nem volt már több kapható leány, ment mindenki haza a falujába s a jövő farsangon megtartották a hétországra szóló lakodalmat. Azért jöttek tulajdonképpen itt össze a legények-lányok a gainai leányvásáron, mert az egyes községek lakosai a nagy távolság, meg a nagy hegyek miatt csak ritkán jöhettek össze egymással s ez a vásár olyan leányvászó forma volt. Most azonban nemrég Felső-Vidra község vásártartási jogot kapott, s az itteni nagy vásár lesz ezután a közös találkozó; aminél folytán a gainai hegy tetejéről eltűnik egy esomó romantika. Az idén nem tartják meg a gainai leányvásárt.

— **Eljegyzés.** Konecsny József vasúti hivatalnok, e hónap 12-én eljegyezte Rakovitz Ágost, Jankahid község derék jegyzőjének lájós leányát Juliát.

— **Délvidéki fajlótelep.** Lapunk máshelyén közöljük a Délvidéki fajlótelep részvénytársaság részvényeire való aírásai felhívást a prospékust, mely egy házagpótló vállalat alapítására kepezi az első lépést. Az alapító bizottság névsorában képviselve van Delmagyarország lótenyésztő és lóértő földbirtokosainak és arisztokraciájának színe-java, kiknek erkölcsi és anyagi támogatás már magában teljes garanciát nyújt a vállalat életrevalósága és jövedelmezősége tekintetében. A fajlótelep közvetítő közeg akar lenni a lótenyésztő és az előkelő vevő közt s kizárólag kitűnő minőségű luxuslovak és fogatok vételével és eladásával fog foglalkozni, első sorban a külföld előkelő vevőire való tekintettel, kinek részéről elsőrangú magyar luxuslovak iránt mindinkább növekvő kereslet nyilvánul. A részvénytőke százezer korona, mely ezer darab száz koronás (50 frtos) részvényre oszlik. Aláírni lehet a Temesi Takarékpénztárnál, a Delmagyarországi gazdasági és keresked. banknál és a Józsefvárosi takarékpénztárnál — Temesvárott, f. é. márczius 20-ig. A jegyzésnél tíz korona lefizetendő.

Mikor zenekritikus voltam.

Édes apám a könnigrázi csatában az ágyulások dőrejtől megsekkent, a még annyira sem érdeklődött a muzsika iránt, a mennyire a siket emberek egyáltalán érdeklődni szoktak. Gyűlölte a zenét. Mergelődött, midőn látta, hogy mások zenét hallgatnak. Egyáltalán minek van zene? Nem bolondok-e az emberek, hogy érthetetlen módon ugrálnak? Valóban nincs is kellemesebb, mint zenét — látni.

En különben sem érdeklődtem muzsika iránt s édes atyám valóságos zene-gyűlölővé tett engem. Felmentem s magasabb zenét nem hallottam, mint a kintornát. Igaz ugyan, hogy ez elég magas szárnyalású zene volt, mert egész a negyedik emeleten levő lakásunkig felhatolt. Felhuzerkodtunk az ötödik emeletre, — igaz ugyan, hogy e huzerkodásnak a zenegyűlöleten kívül még az az oka is volt, hogy a magasabb lakásokban alacsonyabb bért szoktak fizetni.

Szomorú anyagi viszonyaim közt a legmagasabb emeleten, a száradó felhőnemű s az égi angyalok tözsom-szédésében a következő kihirdetést olvastam: „Foglalkozás nélküli intelligens ifjak egy laphoz munkatársakul kerestetnek. Csím a kiadóhivatalban.”

Elmentem a laphoz s a szerkesztőség kapuja előtt egy nevezettség fölfedezést tettem. Fölfedeztem, hogy szeretett hazánk fővárosában rendkívül nagy az intelligencia. Nem panaszkodhatunk, hogy elmaradtunk a művelt nyugat mögött. Valóságos népcsődület volt intelligens ifjakból. S csodálatos, hogy e hazánk kulturájára annyira örvendtes jelenség engem mégis mély bánatba ejtett. Hol ennyi az intelligens ember, vajjon remélhetem-e, hogy az én intelligenciám fel fog tűnni.

A hajléktalanok menhelyének kapuja előtt várakozó sokaság szokott jelenség a fővárosok életében. Távol áll tőlem a vakmerő szándék, a szerkesztőség előtt várakozó tömeget a hajléktalanokhoz hasonlítani, habár külsőleg a kép feltűnően hasonlított a hajléktalanok szomorú látványához.

Végre bejutottunk a szerkesztő ur előszobájába, honnan egyenkint bocsátották be az aspiránsokat. Az előszobán mentek be, de nem jöttek többé ki. Mintha moloch nyelte volna el őket. Később tudtam meg, hogy egy szellemes intézkedés révén, a kik az előszobán át mentek be, egy hátsó ajtón, hátsó lépcsőn az utcára jutottak.

Végre rám került a sor. S emelől szembe álltam a szerkesztővel, egy sas-orru, feltűnően szőke haja, élénk modoru úrral.

— Mit tud ön? volt az első kérdés.

Pereszig habostam, majd ártatlanul feleltem:

— Tanultam históriát, filozófiát, matematikát, fizikát.

— Igen szép volt öntől. S a zsurnalisztika mily ágához érez ön hivatást?

— Ha nem lenne szerénytelen óhajom, úgy azt mondhatnám, hogy kemolyabb vezérezikketek óhajának irni. Inkább a tartalmasabb cikkek, tudományos fejtegetések, nagyobb szabású disszertációk írásához érzek hivatottságot. Ugy is sajnálattal látom, hogy a lapok ilyesminek nem szentelnek elég tért.

— Igen szép öntől, fiatal ember! szolt a szerkesztő.

Boldog voltam s már azt hittem, hogy győztem, megtetszettem, de hirtelen megszólalt a szerkesztő ur:

— Tisztában vagyok azzal, mit tud ön. Most azt szeretném hallani, mit nem tud ön?

E csodálatos kérdés nagy zavarba ejtett. Istenem! oly sok az amit nem tudok. Mint mondjak hamarjában? Egy szerény fiatal ember, a ki alig tíz év óta bujja a könyvtárakat, oly keveset sajátíthatott el a tudásból. Hirtelen eszembe jutott, hogy a legkevesebbet a zenéhez értek.

— Öszintén bevallva, szoltam, a zene az, a mihez egyáltalán nem értek.

— Bravó! pompás! szolt a szerkesztő. Ilyen embert kerestem. Felfogodom munkatársul. Ön lesz lapom zene-kritikusa.

Fejem egész Babel lett.

— De nagyságos uram — rebegetem — én a zenéhez teljesjoggal nem értek. Soha koncerten nem voltam. Egyáltalán zenét nem hallottam.

— Annál jobb. Ilyen embert keresek rég. Ön az én emberem. Milyen remek zene-kritikákat fog ön nekem írni! Kezdem a szerkesztő ur józan eszét kétségbe vonni s hűledeve feleltem:

— De az égre kérem, én valósággal zene-siket vagyok. Azt sem tudom, mi a különbség Beethoven szimfóniája és a „Csicsóné” közt.

— Felséges! szolt a szerkesztő. A mi zenevilágnknk önre várt. Önnek el kellett jönnie! Egy zenekritikus, a ki sohasem hallott zenét. Zene-szűz! Fiatal ember! ime itt van mindjárt a zene-akadémia hangversenyének programja. Tessék ma este oda menni és 40 soros kritikát írni.

Siránkozva szoltam:

— De uram, mit irjak, hogy irjak?

— Bátorság, fiatal ember, bátorság! Ön a jövő! Régi, kipróbált, zeneértő kritikuskok kora lejárt. Azok a zeneértők rendszeren egyoldalúak. Megcsontosodott elveik vannak. Ön nem tud semmit, tehát nincsenek elvei. Azok egyoldalúak, pártoskodók, elfogultak, gyakran krompromittálják a lapot. Ön nem tud semmit, tehát óvatos lesz. Nem csak hallgatni fog — hanem hallgatódzni is. Hallgatódzni fog, mit mond a publiám az egyes szereplőkről s azt meg fogja írni. A jó kritikusknak nem szabad saját véleménynyel birni. Csak a közönség véleményét kell hiven reprodukálnia. A legjobb kritikusk a riporter. Ön lesz a mi zene-riporterünk. Ha nem bir magának véleményt adni, puhatóldozék a hallgatóság körében, mi az általános vélemény.

Kezdem a dolgot érteni. Beletalálni kezdtem magam a zenekritikus szerepbe. Tulajdonképp ez nem is olyan nehéz. Jó fül, óvatosság, folytonos hallgatódzás kell hozzá. Elhatároztam, hogy részen leszek s egy irom majd a referátát, hogy a kecske is jól lakhék s a káposzta is megmaradjon. Senkit se bántok, körültekintő óvatossággal járok el.

S megtörtént első zene-kritikus debüt-m. A szerkesztő ur megdicsért: Bravó, fiatal ember, önből kitűnő író lesz. Ha majd alaposan beletanul a zene-kritikába, úgy hogy ért is majd hozzá s exponáltabb nézetei lesznek, átteszük önt a közgazdasági rovatra.

Már ekkor nem tettem ellenvetést, hogy a közgazdasághoz még kevesebbet értek, mint a zenéhez. Hát kell-e ahhoz érteni?

Táviratok.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése február 24-én.)

Budapest, február 23. A „Torontál” eredeti távirata.) Az appropriacionális vita második napja szűzbeszédrel kezdődött. Zelenyák János, a néppárt egyetlen képviselőtagja mondta el. Az ellenzék és a kormánypart gunyos közbeszólásaiban védelmezte nagyon ügyetlenül a néppárt programját. Eötvös Károly nagy derűtlenségben boncolgatta a néppárt működését, amelyet különben nem a nép, hanem azok kezdtek, akiknek a szeme mindig Bécsen függ, akik ellen Deák és Kossuth küzdöttek és akik ellen utódaik is vállalva fognak küzdeni. Bánffy Dezso báró miniszterelnök legelőbbsen is arra a vádra retiektált, mintha a szociális kérdéssel nem volna ismerős. Mondhatja, hogy már főispán korában is meglehetősen ismerte a szociális kérdést, szaktanácskozást pedig éppen a kérdés alaposabb tanulmányozása céljából hi össze. Apponyi határozati javaslatának megokolatanságát fejtegetve a miniszterelnök sajnálatát fejezi ugyan ki a fuzió nem sikerültén, de a szabadelvű pártot egymagában is elég erősnek tartja a kitzított cél elérésére. (Zajos, hosszantartó éljenzés.) Az ülés többi részét Babó Emil, Kováts József, Pongrácz Károly gróf és Gullner Gyula ellenzéki felszólalásai töltötték be.

Pártbomlás.

Budapest, febr. 23. A („Torontál” eredeti távirata.) A késő esti órákba benyúló heves értekezleten, amelyre tegnapi

a függetlenségi és 48-as párt tagjai majdnem teljes számban egybegyűltek, bekövetkezett, ami már hetek óta biztosnak látszott: a függetlenségi és 48-as párt két részre szakadása. Történetek ugyan az értekezletet megelőzően és magán az értekezleten kibékítési kísérletek, de a nagy békeigyekezet közepette egész elementáris nyerseségükben törtek ki a régóta lappangó ellentétek. Isaak Dezsó, a Justh Gyula párthive vállalta magára, hogy köztitőként szerepeljen. Kapotsffy ismeretes indítványával szemben ugyanis Isaak azzal az ellenindítvánnyal állott elő, mondja ki az értekezlet, hogy az alakítandó szervező bizottság a pártgyűlésnek rendeltetik alája, felelős elnöke meg a párt elnöke, tehát Justh Gyula s nem Ugron Gábor, legyen. Rendkívül izgatott vita után, amelyen a kedélyek egész a forrponig hevültek, az Ugronisták, akiknek számbeli többsége nyilvánvaló volt, leszavazták Isaak közvetítő indítványát, előbb azonban párthatározat gyanánt mondták ki, hogy az egyházpolitikai törvények végrehajtását sürgetik. Az Isaak-féle indítványt 42 szó szavazta le 35 szóval szemben. Ugyanilyen számarányu többség tette aztán magáévá Kapotsffy indítványát, amelynek elfogadása után Justh Gyula halotti csendben jelentette ki, hogy levonja a szavazás konzekvenciáit. A leszavazott pártelnök ezután harminczöt hívével otthagya az értekezletet. Mindnyájan kilépnek a pártból. Az értekezleten maradottak megválasztották a tizenegytagu szervező bizottságot, amely Ugron Gábort tette meg elnökének.

Munkanélkülek nagygyűlése.

Budapest, febr. 23. (A „Torontál” eredeti távirata.) Hatszáz munkanélküli nagygyűlést tartott. A rend miben sem zavartatott meg.

Szerkesztői üzenetek.

W-u. Nem vagyunk képesek megérteni, miért fél valaki a három napi államfogházról, holott bátran állott az öli golyó elé. Avagy talán nem?

H. A legtöbb részeg ember Angliában van, de azért van nálunk is szépen.

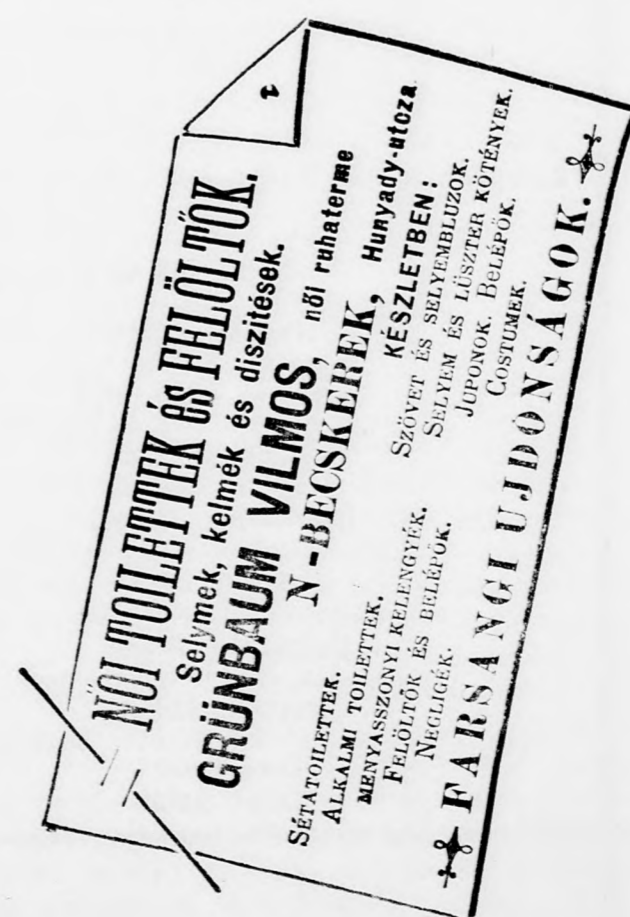
M. R. A. Sorsjegyeit kihúzták.

D. urnak helyben. A kaszinói dalárda estélyeit terített asztalok mellett szokták megtartani.

Felelős szerkesztő: Dr Brájer Lajos.

Helyettes szerkesztő: Kabos Bertalan.

Nyilttér.*

* Az e rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget A szerk.

Egy hét szobából álló urilakás a megfelelő mellékhelyiségekkel, istállóval, kocsiszinnel és egy nagy szőlőkerttel kiadó. Ezen lakás esetleg két kisebb lakásra is osztható.

Közelebbit megtudhatni a lap kiadóhivatalában. (136 - x.3)

950. sz. kig. 895. A csákovai járási főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

Temesvármegye csákovai járásban kebelezett Liebling község jegyzői állásüresedésbe jövén, ezen állásnak választásútján leendő betöltésére ezennel pályázatot nyitok.

A választás folyó évi április hó 3-án délelőtti 10 órakor Liebling község házában fog megtörténni.

Felhívom ennél fogva pályázni óhajtokat, miszerint az 1883. évi I. t. cz. 6. §-ában előirt képzettségük igazoló szabályszerűen felszerelt kérvényüket folyó évi márczius hó 25-ig hozzám benyújtsák.

A később beérkezett kérvények figyelembe nem vétetnek.

Ezen állás következő javadalmazással van egybe kötve:

1. Késpénz fizetés 643 frt 12 kr.
2. Uti- és napi díjátalány 50 frt.
3. Irodai-, szolgatartási- és világítási-átalány 82 frt.
4. Irnok tartására 300 frt.
5. Szabad lakás és kert élvezete.
6. A magán munkálatokért szabályrendeletileg megállapított díjak.

Csákova, 1895. évi február hó 10-én.

Somogyi Gyula,
főszolgabíró. (138 - 3.2)

Jegyzősegédet keresek.

A jegyzői teendőkhöz teljesen jártas, megbízható szorgalmas egyén nálam azonnal alkalmazást kaphat. Evi fizetése 360 frt o. é. a községi pénztárból.

Az ajánlatok hozzám címzendők.

Császtelek, 1895. évi február hó 21.

Ádám Mátyás,
jegyző. (167 - 2.2)

Telefon 35. szám.

Telefon 35. szám.

Kurländer Imre

Nagy-Becskek, Korona-utca 585. szám, a gözmalommal szemben.

Legjobb minőségű

száraz tűzifa.

Szagtalan valódi

POROSZ KÖSZÉN

a Wildensteinsegen-Richterhof-féle bányákból hőtartalom és minőségre nézve a szárazföld minden egyéb kőszénét felülmúlja. (8 - 34.2)

Aláírási felhívás!

„A délvideki fajló-telep részvény-társaság,
részvényeinek jegyzésére.

PROSPEKTUS.

Délmagyarország számos lókedvelőjének részvétele mellett megtartott értekezlet határozatahoz képest van szerencsénk az alapítandó

Délvideki fajló-telep részvény-társaság

részvényeinek jegyzésére az érdeklődő közönséget ezennel tiszteltteljesen felhívni.

A társulat célja: kintünö minőségű luxuslovaknak saját számlájára való vétele, kocsiba és nyereg alá leendő betanítása és eladása; továbbá idegen luxuslovaknak ellátás mellett leendő bizományba vétele és jutalék mellett való eladása; végül lóeladási értesítő és tudakozó iroda létesítése és fenntartása. Különösen hangsúlyozni kívánjuk, hogy a tervezett üzletnél lehetőleg a külföldi első rangú vevőinek igényeire leszünk tekintettel, akinek részéről magyar luxuslovak iránt folyton a legelénkebb kereslet nyilvánul.

A társulat működési tartama ötven év. Székhelye Temesvár.

Alaptőkéje: százezer korona.

Az alapító ezer darab egyenként száz korona összegű és névre szóló részvényre osztik. A jegyzés alkalmával tíz százalék, vagyis részvényként tíz korona készpénzben befizetendő. A további befizetések iránt az alaku ó közzgyűlés fog határozni. Minden részvény egy szavazattal bír.

Részvényekre való jegyzések és befizetések a

Temesi takarékpénztár,
Délmagyarországi gazdasági és kereskedelmi bank,
Józsefvárosi Takarékpénztár.

pénztárainál Temesvárott fogadtatnak el.

A jegyzés és befizetés határideje

1895. márczius 20-ika.

Teljes bizalommal hívjuk fel a délvideki nagytöbbséget egy oly vállalat létesítése érdekében, mely mintegy nélkülözhetlen közvetítő lesz a tenyésztő és vevő között és melyhez a szakérő úgy mint a lakus megnyugvással fordulhat, ha minden tekintetben kintünö és megbízható anyagot, metőleg korrekci luxus lovat akar beszerezni. Intenczióink az, hogy kiváltépen a külföldre való realis ló kereskedésnek oly intézményt létesítsünk, mely nem csak a Dévidék, de az egész bel- és külföld közönségének a lóbeszerzést megkönnyítse s kifogástalan eljárása által egy a vevő mint az eladó érdekét minden irányban kielégítse.

Temesvár, 1895. évi február 6-án.

A délvideki fajló-telep alapítói nevében:

Barkó Ede báró
melnök, Temesvár.
Bissingen Ernő gróf
cs. és kir. kamarás, földbirtokos, Jám.
Braumüller Emil
földbirtokos, Debra.
Csernovics Mihály
földbirtokos, Zám (Erdély).
Dadány Jenő
földbirtokos, Mely-Nádas.
Damaskin Arzen
földbirtokos, Istvánvoivgy (Torontál).
Deschan Achill
alispán, a temesmegyei lotenyészési bizottság elnöke,
Temesvár.
Gábor Antal
nyugd. cs. és kir. huszárezredes, Temesvár.

Miskolczi Gotthilf Ferencz
maganzo, Temesvár.
Gyika Elemér
földbirtokos, Dezsánfalva.
Hollósy Gyula dr.
főszolgabíró, földbirtokos, Temesvár.
Jagodics Elek
földbirtokos, Kényecsa.
Jagodics János
földbirtokos, Kényecsa.
Lazarovics Fedor
földbirtokos, Nagy-Szedistye.
Nagy György
kir. tanácsos, földbirtokos,
a temesmegyei lotenyészési bizottság alelnöke Temesvár.

Nechwalsky József
cs. és kir. vezérőrnagy, lovasdandár-parancsnok,
Temesvár.
Rajacsich György báró
földbirtokos, Folya.
Rósa Béla
földbirtokos, versenyistálló-tulajdonos, Tamásfalva.
Rósa József
földbirtokos, Török-Szákos,
Stojanovics Iván báró
földbirtokos, Látznás.
Dr. Telsiz Károly
kir. tanácsos, polgármester, Temesvár.
Vest Ede lovag
keres. és iparkamara elnök, takarékpénztári igazgató,
Temesvár.

Az alapító bizottság titkára:
Barát Armin
szerkesztő, Temesvár.

(169-1.1)